

ประสิทธิภาพการบริหารการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สรญา ข้อเพชร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดูตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
คณะรัฐประศาสนศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
พ.ศ. 2547

ประสิทธิภาพการบริหารการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
สรญา ข้อเพชร
คณะรัฐประศาสนศาสตร์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

รองศาสตราจารย์ ประธานกรรมการ
(ดร.มนตรี ไสคดียานุรักษ์)

อาจารย์ กรรมการ
(ดร.วรพล ไสคดียานุรักษ์)

อาจารย์ กรรมการ
(ดร.วีระวัฒน์ ปันนิตามัย)

บทคัดย่อ

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ประสิทธิภาพการบริหารการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ชื่อผู้เขียน : นางสาวสรญา ช้อเพชร

ชื่อปริญญา : รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

ปีการศึกษา : 2547

งานศึกษาวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลักมุ่งศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารจัดการจัดเก็บภาษีของรัฐบาลท้องถิ่น โดยเฉพาะเทศบาลเมือง เทศบาลนคร และเมืองพัทยา ภาษีที่ทำการศึกษาในครั้งนี้คือ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน โดยเป็นการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างอัตราการเพิ่มของรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดินกับอัตราการเพิ่มของจำนวนโรงเรือน

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาภาษีโรงเรือนและที่ดิน จากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ในช่วงเวลาปี พ.ศ. 2541-2545 เป็นระยะเวลา 5 ปี โดยใช้เกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มเทศบาลเมือง เทศบาลนคร และเมืองพัทยา โดยมีเกณฑ์การแบ่ง คือ หลักเกณฑ์ทางภูมิศาสตร์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ เทศบาลภาคกลาง เทศบาลภาคเหนือ เทศบาลภาคตะวันออก เทศบาลภาคตะวันตก เทศบาลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เทศบาลภาคใต้ หลักเกณฑ์ตามรายได้ โดยใช้เกณฑ์ดังนี้ คือ กลุ่มที่ 1 รายได้ ต่ำกว่า 1,000,000.00 บาท กลุ่มที่ 2 รายได้ 1,000,000.00 - 15,000,000.00 บาท กลุ่มที่ 3 รายได้ 15,000,001.00 บาท - 35,000,000.00 บาท กลุ่มที่ 4 รายได้ 35,000,001.00 - 55,000,000.00 บาท กลุ่มที่ 5 รายได้ 55,000,000.00 - 75,000,000.00 บาท กลุ่มที่ 6 รายได้ มากกว่า 75,000,001.00 บาท แบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม หลักเกณฑ์ตามจำนวนโรงเรือน ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม โดยใช้เกณฑ์ดังนี้คือ กลุ่มที่ 1 โรงเรือน ต่ำกว่า 5,000 โรงเรือน กลุ่มที่ 2 โรงเรือน 5,001 - 10,000 โรงเรือน กลุ่มที่ 3 โรงเรือน 10,001 - 20,000 โรงเรือน กลุ่มที่ 4 โรงเรือน 20,001 - 30,000 โรงเรือน กลุ่มที่ 5 โรงเรือน 30,001 - 50,000 โรงเรือน กลุ่มที่ 6 โรงเรือน มากกว่า 50,001 โรงเรือน ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 กลุ่มตามจำนวนโรงเรือน โดยใช้ดัชนีการวัดประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีมาใช้วิเคราะห์ภาษีของเทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเมืองพัทยา

ผลของการศึกษาพบว่าการบริหารการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินนั้นถือได้ว่าเป็นภาษีตัวหนึ่งที่ท้องถิ่นได้ทำการจัดเก็บได้อยู่ในข่ายที่มีประสิทธิภาพดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพการบริหารการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินเทศบาลในแต่ละภาคอยู่ในเกณฑ์ที่มีประสิทธิภาพในการบริหารการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินซึ่งมีความใกล้เคียงกันดังนี้คือ ภาคกลางมีดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพเท่ากับ 6.31 ภาคเหนือมีดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพเท่ากับ 6.31 ภาคตะวันออกมีดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพเท่ากับ 6.57 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพเท่ากับ 2.59 ภาคตะวันตกมีดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพเท่ากับ 4.61 ภาคใต้มีดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพเท่ากับ 3.06 ในการบริหารการจัดเก็บภาษีประเภทนี้ถึงแม้ว่าจะพบว่าเทศบาลดังกล่าวอยู่ในข่ายที่มีประสิทธิภาพก็ตามแต่ว่าท้องถิ่นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเสริมสร้างให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุดเท่าที่จะทำได้เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถมีรายได้มาจัดการบริหารภายในท้องถิ่นได้อย่างสมบูรณ์มากขึ้น

จึงกล่าวได้ว่า การคลังจะสมบูรณ์มากน้อยเพียงใด ส่วนหนึ่งนั้นหน่วยการปกครองท้องถิ่นก็ควรที่จะพัฒนาจิตสำนึกที่สูงขึ้นในการพึ่งพิงตนเองในการจัดการกับท้องถิ่น และขึ้นอยู่กับการพัฒนาในการบริหารการปกครองและอำนาจทางการคลังของการปกครองท้องถิ่นนั้น ซึ่งเห็นได้ว่าการปกครองท้องถิ่นที่สามารถพึ่งพิงตนเองในการจัดการด้านต่างๆ ทั้งทางด้านการจัดเก็บภาษีรายได้และด้านการบริหาร การใช้จ่ายด้านต่างๆ จัดการได้อย่างดีก็จะส่งผลต่ออำนาจในการปกครองเข้มแข็งขึ้น มีความรับผิดชอบในการบริหารในส่วนท้องถิ่นของตนเองได้มากขึ้นตามไปด้วย

ABSTRACT

Title of Thesis : The Efficiency of Local Government Organization in Building and Land Tax Collection
Author : Miss.Soraya Korpetch
Degree : Master of Public Administration
Year : 2004

This thesis is the analysis in term of quantity as the main part and emphasises on studying the efficiency of tax collection organised by Local Government, particularly, Muang Municipality, Nakhon Municipality, and Muang Pattaya. The types of taxes that are used for the study are, Building and Land Tax. The revenue rate from Building and Land Tax are used to compare with number of building for the study in order to find out efficiency of the tax collection.

The gathered information, Building and Land Tax, are used for the study directly from Department Local Administration, Ministry of Interior. The chosen duration is 5 years starting from 1998 to 2002. The first basis that is used in separating Muang Municipality, Nakhon Municipality, and Muang Pattaya, is the geographical basis. Thus, there are 6 separate Municipalities, consist of, Municipalities of Central part, Northern part, Eastern part, Western part, North-Eastern part, and Southern part. The second basis is the revenue basis, dividing into 6 groups, consists of revenue less than 1,000,000 baht as group 1, between 1,000,001-15,000,000 baht as group 2, 15,000,001-35,000,000 baht as group 3, 35,000,001-55,000,000 baht as group 4, 55,000,001-75,000,000 baht as group 5, and more than 75,000,001 baht as group 6. The last basis is number of building basis, dividing into 6 groups, consists of number of building less than 5,000 units as group 1, between 5,001-10,000 units as group 2, 10,001-20,000 units as group 3, 20,001-30,000 units as

group 4, 30,001-50,000 units as group 5, and more than 50,000 units as group 6. The method to find out the efficiency of tax collection of Muang Municipality, Nakhon Municipality and Muang Pattaya is the indexing system.

The result of research found that the local management of Building and Land Tax collection is considered to be efficient. The efficient index has shown that Building and Land Tax collected by Municipality for each geographical part is considered to be efficient. Furthermore, each geographical part seems to have closely level of efficiency in managerial tax collection in which the efficient indexes for Central, Northern, Eastern, Western, North-Eastern, and Southern part are 6.31, 6.31, 6.57, 4.61, 2.59, and 3.06 respectively. Although the research found that the municipalities have got efficient tax collection but the local organization must keep in mind that it is important to increase the efficiency of tax collection as much efficient as possible. The consequence of that, the local organization will have more and enough income in order to improve and manage the place even more efficient.

It can be concluded that, the more perfection of financial matters, one way is, depending on improving the local administration's thinking in self-supported way. Another way is depending on improving the local administration's management and the local administration's financial capability. Therefore, the local administrations in which they can self-support efficiently in all areas of management such as revenue tax collection and expenditure, it will effect their own capability's level of administration and the level of self-responsibility in stronger and higher manners.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รศ.ดร.มนตรี โสคติยานุรักษ์ ที่ได้กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในการให้คำแนะนำ และคำปรึกษาอันเป็นประโยชน์ต่อการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้ถูกต้องและสมบูรณ์ขึ้น ดร.วราพล โสคติยานุรักษ์ และ ดร.วิระวัฒน์ บัณฑิตามัย เป็นกรรมการในการจัดทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ได้ให้คำชี้แนะที่เป็นประโยชน์จึงทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา คณาจารย์คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ทุกท่าน ที่ทำให้ผู้เขียนได้เข้ามาศึกษาและสั่งสอนวิชาความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์อย่างแท้จริง ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.กิตติ บุญนาค ที่ช่วยในการวางแผนในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ รศ.ดร.พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ ที่กรุณาในคำปรึกษาในการวิจัยทางสถิติที่ต้องใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจน ศ.ดร.สมบัติ อารงษ์วงค์ ที่ได้ให้ข้อมูลบางส่วนที่เป็นประโยชน์อย่างมากในการทำวิทยานิพนธ์ รศ.ดร.อุดม ทุมไธสิต ที่กรุณาให้คำปรึกษาหลายอย่างที่เกี่ยวกับองค์ประกอบครองห้องถิ่นและการศึกษาวิจัยที่สำคัญ ขอขอบพระคุณ ดร.ประสิทธิ์ กาญจนศักดิ์ชัย อาจารย์คณะบริหารธุรกิจ ที่ช่วยเหลือในการหาข้อมูลที่สำคัญ ขอขอบพระคุณคุณสมศักดิ์ เจริญประเสริฐ และคุณสมยศ พลสว่างเจ้าหน้าที่วิเคราะห์แผนและนโยบายของกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น และขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ช่วยเหลือในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ไม่ว่าจะด้วยกำลังกาย กำลังความคิดหรือกำลังใจ ที่มีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง และนักศึกษาเข้าร่วมรุ่น (MPA'44) ทุกคนโดยเฉพาะที่ร้อยตรีไพศาล บรรจสุวรรณ์ ที่มีส่วนช่วยอย่างหนึ่งในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ซึ่งทุกท่านผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งใจเป็นอย่างยิ่ง หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีส่วนผิดพลาดประการใดผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่ผู้เดียว และขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

นางสาวสรญา ช่อเพชร

มกราคม 2547